

Summary in Danish

Formålet med denne afhandling var at undersøge patienter med symptomgivende oral lichen planus, orale lichenoides læsioner og generaliseret stomatitis med henblik på at identificere specifikke kliniske, histopatologiske, molekylærbiologiske og immunologiske karakteristika der muliggør differentiering af orale kontaktallergiske reaktioner fra forandringer ved egentlige mundslimhindsygdomme, fx oral lichen planus.

Der blev inkluderet 52 kaukasiske patienter der var henvist til Klinik for Oral Medicin, Odontologisk Institut, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. I alt 49 patienter gennemførte undersøgelserne. Der blev desuden inkluderet 29 raske alder- og kønsmatchedede kontrolpersoner. Alle deltagere blev interviewet om tilstedeværelse og omfang af orale symptomer, almensygdomme, medicinforbrug, tobaks-, alkohol-, og mundhygiejnevaner, og fik efterfølgende foretaget sialometri, en klinisk oral undersøgelse, og en biopsi af de afficerede områder i mundslimhinden og hos raske af normal kindslimhinde. Patienterne blev diagnosticeret med oral lichen planus, orale lichenoides læsioner eller stomatitis på baggrund af de kliniske og histopatologiske fund. Alle deltagere fik dernæst foretaget dermatologisk og allergologisk udredning med lappetest på Afdeling for Hudsygdomme og Allergi, Gentofte Hospital.

I alt 19 patienter havde oral lichen planus og andre 19 orale lichenoides læsioner, mens 11 patienter havde generaliseret stomatitis. Patienterne havde signifikant højere DMF-t og -s score og gik hyppigere til tandlægen end de raske kontrolpersoner. Dette kan skyldes, at patienter med mundslimhindeforandringer og -gener har et større behov for at gå til tandbehandling end raske personer, men det betyder også at disse patienter er mere eksponerede for dentalmaterialer og mundhygiejneprodukter og dermed potentielle allergener. I alt 19 patienter og 10 raske kontrolpersoner havde kontaktallergi over for nogle af de allergener, der blev undersøgt ved lappetesten. Patienter med kontaktallergi adskilte sig ikke fra dem uden kontaktallergi med hensyn til symptombillede, kliniske og histopatologiske fund og/eller relation til tandrestauration. Patienterne og især hos patienter med orale lichenoides læsioner havde signifikant flere kontaktallergier overfor aromasubstanser end raske kontrolpersoner. Der var ingen forskel i forekomsten af filaggrin genmutationer hos patienter og raske kontrolpersoner. Ligeledes var der ingen forskel mellem patienter med oral lichen planus og orale lichenoides læsioner og med og uden filaggrin genmutationer i forhold til sværhedsgraden af de orale symptomer og udbredelsen af mundslimhindeforandringerne. Patienterne havde ikke øget forekomst af aktiv hudsygdom (bortset fra kutan lichen planus). De immunohistokemiske analyser viste markant immunreaktivitet for filaggrin i hyperortokeratiniseret epitel og en mindre og mere diffus immunreaktivitet for filaggrin i hyperparakeratiniseret epitel. Denne immunreaktivitet var mest markant hos patienter med oral lichen planus og orale lichenoides læsioner, hvilket kan tilskrives at såvel oral lichen planus som orale lichenoides læsioner er kendetegnede ved at være

hyperkeratotiske slimhinde lidelser og at filaggrin netop spiller en central rolle i forbindelse med keratinisering.

Patienterne klagede oftere over xerostomi og mere alvorlig xerostomi end de raske kontrolpersoner. Der påvistes ingen sammenhæng mellem xerostomi og nedsat spytksekretions hastighed, medicinindtag, forekomsten af sygdomme eller kontaktallergi. Koncentrationen af totalprotein og niveauerne af sIgA var højere i spytprøver fra patienter end hos raske kontrolpersoner, uanset tilstedeværelse af kontaktallergi eller ej. Det er muligt, at en højere forekomst af angst, depression og søvnforstyrrelser hos patienterne kan forklare den høje forekomst af xerostomi og de forhøjede værdier af totalprotein og sIgA. Alle patienter, med undtagelse af 2, havde normale serum TSH-værdier, hvilket indikerer at der ikke er sammenhæng mellem thyroideasygdom og oral lichen planus og orale lichenoide læsioner. Samlet set indikerer resultaterne af dette studie, at oral lichen planus, orale lichenoide reaktioner samt generaliseret stomatitis kan være forbundet med øget forekomst af kontaktallergi over for substanser i mundhygiejneprodukter, en ændret fordeling af filaggrin i mundslimhinden samt forhøjede niveauer af sIgA og totalprotein i spyt. Disse fund er dog ikke tilstrækkeligt specifikke til at kunne anvendes i differentieringen mellem allergi-suspekterede orale læsioner og læsioner ved andre mundslimhindsygdomme, og heller ikke til at afgøre hvilke patienter der bør henvises til allergiudredning eller ej.